

РАД ДШБС ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА *ШКОЛСКОГ* *БИБЛИОТЕКАРА*

ЗНАКОВИ ПОРЕД ПУТА

Роксанда Игњатовић, школски библиотекар
ОШ „Владимир Назор“, Београд
и-мејл: sandaignjat@gmail.com

Сажетак: Рад даје преглед најважнијих активности које је ДШБС организовало у периоду између излагања два броја *Школског библиотекара*.

Кључне речи: стручни скуп, трибина, школски библиотекари

Посебно значење за школске библиотекаре у Србији добила је тема Међународне организације школског библиотекарства (The International Association of School Librarianship IASL), намењена обележавању Месеца школских библиотека. Смањење плата запосленима у просвети, штрајк и дилеме да ли и како штрајковати, предлози платних разреда и положај школских библиотекара у тим разредима – обележили су протеклу јесен, доносећи нам нова питања и бриге. Тако су уз подсећање на мапу ума као модел за успешно читање, учење и решавање проблема, школска библиотека и стаус школских библиотекара, за библиотекаре у школама и ДШБС, постављени у средиште свих настојања и активности.

Прва од активности прошле јесени био је скуп *Знакови поред пута*, посвећен могућностима за учење и професионални развој школских библиотекара. Централна свечаност Међународног месеца школских библиотека одржана је 17. октобра у ОШ „Јосиф Панчић“ у Београду. За *Панчевачко читалиште* смо писали о ДШБС-у, па се

наше удружење нашло у темату броја, уз библиотечке асоцијације дуге и богате историје попут ALA (The American Library Association) и БДС.

Одржани су семинари *Развијање информационе и медијске писмености наставника и ученика – кључ за целоживотно учење и Сарадња школских библиотекара и наставника у развијању читалачке културе и информационе и медијске писмености ученика.*

Унији синдиката упутили смо писмо са захтевом да будемо сврстани у платну групу која нам и по закону и по образовању припада. Свака школа има стручног сарадника школског библиотекара, њихова улога у раду школе и реализацији образовно-васпитног рада је незаменљива, па нема разлога да се сврставају у нижу платну групу или „сакривају“ иза три тачке.

Крај јесени и почетак зиме обележио је и стручни рад у радној групи за израду документа *Стандарди компетенција за професију стручни сарадник и њиховог професионалног развоја*, формираноју ЗУОВ-у. Уз опште компетенције свих стручних сарадника, у овом документу ће се наћи и компетенције за рад школског библиотекара.

Глас школских библиотекара чуо се на Саветовању о развоју издаваштва у Србији.¹ До доношења системских решења за набавку књига за школске библиотеке, превазилажење постојећег стања видимо у развијању сарадње са издавачима и покретању заједничких акција и пројеката школских библиотекара и издавачких кућа, ДШБС-а и УИКС-а.

Почетак 2015. обележили су договори у НБС и на Катедри за библиотекарство у вези са регионалним скупом планираним за почетак наредне јесени. Тема скупа биће посвећена питањима да ли се и како закони примењују у пракси школског библиотекарства, а окупиће предаваче и колеге из више суседних земаља.

У фебруару смо потписали споразум о сарадњи са „Библиотеком плус“. Предмет овог Споразума је континуирано остваривање различитих видова сарадње између „Библиотеке плус“ и Друштва у областима као што су: реализација пројеката од важности за развој школског библиотекарства, организација активности које су значајне за унапређење медијске културе и информационе писмености ученика, наставника и

¹<http://www.tanjug.rs/novosti/158980/izdavastvo-u-boljem-polozaju-2014--nego-prethodne-godine.htm>

библиотекара. У Нишу је одржана трибина *Библиотека и њена улога у школи*, а у Крагујевцу семинар *Школски библиотекар у 21. веку*.

Одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво организовао је јавно слушање Нацрта закона о уџбеницима 18. фебруара у Народној скупштини. У завршној речи указано је на, за многе заборављену, улогу школске библиотеке у образовању.

Извештаји из подружница, пристигли за годишњи извештај о раду ДШБС, показују да школске библиотекарке одликују ентузијазам, креативност и спремност да се помогне када је тешко. Подружница Јужнобачког округа реализовала је акцију прикупљања књига намењених за поклоне одличним ученицима школа у Крупњу, а велика акција прикупљања књига за школе у Обреновцу још увек је у току. Верујемо да, уз бриге и стрепње, има места и за наду ако школску библиотеку поставимо у само средиште наше мапе ума и наших заједничких настојања.

* * *

Професионалном развоју школских библиотекара посвећен је први стручни скуп међународног карактера Друштва школских библиотекара Србије. У интердисциплинарном приступу и на подстицајан начин на саветовању *Знакови поред пута (Могућности за учење и професионални развој школских библиотекара)* говорили су предавачи из Хрватске и Србије 26. и 27. септембра у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић”. Више од намере да пореди или понуди преглед ситуације везане за едукацију у две суседне земље, скуп је настао из жеље да се траже, откривају и стварају нове могућности за учење и стручно усавршавање школских библиотекара. У духу Андрићевих *знакова*, потребних да нам се нађу и да нам олакшају лутања „бар тиме што ће нас уверити да ни у чему што нам се дешава нисмо сами...”

Увод у тему дала је проф. др Гордана Симончић Стокић, управница Катедре за Библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду. У предавању намењеном школским библиотекаремима, на тему *Професионално образовање и стручно усавршавање библиотекара у Србији*, проф. др Гордана Симончић Стокић, управница Катедре за Библиотекарство и информатику Филолошког факултета у Београду, дала је оригиналан пресек актуелног стања у домаћем библиотекарству. Овако замишљено предавање проблематизовало је многа важна питања: однос теорије и праксе у образовању

библиотекара, одговарајући ниво образовања библиотекара, друштвени статус струке. Пре свега и за нас најважније – да ли се код нас може говорити о занимању школски библиотекар?

Од пет елемената по којима се једна професија разликује од других (корпус знања и из њега изведених техника везаних за специфичан позив; призната професионална обука; постојање удружења за унапређење и контролу професије; јавно признање професије и оријентација на пружање услуга) сигурно је постојање тек два: корпуса знања и вештина које школско библиотекарство подразумева, и нашег Друштва које треба да брине о унапређењу и контроли струке. Док су школски библиотекарски још недовољно јасно оријентисани ка пружању услуга, у потпуности изостају друштвено признање и прописана професионална обука.

Само професионално образовање је најбоља заштита сваке професије. У земљама попут Канаде, Аустралије и Сједињених Америчких Држава, где су школски библиотекарски професионалци, ретке су злоупотребе овог радног места. Професионално образовање је важно и због осећаја заједничких интереса, јер само тада ће се библиотекарски активније укључити у рад свог струковног удружења и борити за интересе своје струке.

Суштинско питање за професорку Стокић јесте: „Хоћемо ли ми да посматрамо ову професију стратегијски, са идејом да она једнога дана има позитиван имиџ и респектабилан статус у друштву или ћемо да се руководимо својим тренутним интересима?”

Лутања није било поштеђено ни образовање библиотекара у Сједињеним Америчким Државама, у 150 година дугој традицији и тек у новије време Барбара Морен излаз из јаза између библиотекара-практичара и едукатора у области библиотекарства, види у међусобној помоћи и сарадњи.

У завршном делу предавања дат је и кратак осврт на образовање библиотекара у бившој Југославији и посебно на Београдском универзитету.

Закључак јасно сугерише како дугорочно решавати несигуран статус библиотекара: „Професионалном образовању и континуираном стручном усавршавању треба да дамо централно место у напорима да унапредимо друштвени статус и репутацију библиотекарства у Србији.“

Школски библиотекари и сарадња: алати, пројекти, партнери назив је теме Весне Вуксанит Одељења за развој и одржавање библиотечког система, дигитализацију фондова и културну делатност Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, у оквиру које је представила апликацију *Trello*, намењену лакшој комуникацији и сарадњи, проверену у раду, организацији и подели задужења у више активности Универзитетске библиотеке.

Теми комуникације били су посвећени поподневно предавање и радионица пословног тренера из Загреба, мр Драгана Кнежевића. Циљ предавања је био да пружи подстицај и мотивацију за квалитетнију комуникацију у свим пословним односима и ситуацијама, док је радионица имала задатак да издвоји и кроз питања формулише најважније проблеме са којима се у домену пословне комуникације сусрећу школски библиотекари. Савет школским библиотекарима је да у комуникацији „према вани“ мање „траже“ (новац, одобрења...), а више лобирају и преговарају са јасним порукама добробити за оне од којих очекују ресурсе. Трајање радионице је премашило предвиђену сатницу, потврђујући да су многи проблеми са којима се сусрећу библиотекари у Хрватској и Србији слични, а да су потребе за разговором, разменом искуства и дружењем обостране.

На почетку другог дана *Знакова*, наше колегинице из Хрватске, школске библиотекарке и докторанткиње, представиле су *Могућности успјешне међународне сарадње школа на примјеру активности у Републици Хрватској*. Ирена Бандо, из ОШ „Јагода Трухелка“ из Осијека, говорила је о *Новим програмима ЕУ за образовање, стручно усавршавање и оспособљавање*. Важност учествовања у оваквим програмима је стварање могућност за додатно образовање, развој вештина и посебно креативности. Ирена је пренела и своја јединствена искуства понета са стручног усавршавања школских библиотекара у Португалу.

Сурадња и партнерства у сврху иновација и размјене добре праксе јесте наслов излагања Марије Пургар из ОШ „Никола Андрић“ из Вуковара. Уз много практичних савета Марија је говорила о врстама партнерства, учесницима и активностима, начинима финансирања и пријављивања за школска партнерства у ЕУ и приликама за унапређивање вештина у областима као што су: тимски рад, планирање и информационо-комуникационе технологије.

Предавање креативно сроченог наслова *Др школски библиотекар* спојило је теоретска знања која Невена Тољага стиче на докторским студијама на Филолошком факултету у Београду, припремајући тезу *Креативне радионице у школској библиотеци* и богату библиотекарску праксу стицану у библиотеци СШ Барајево. Својим колегама изнела је запажања о библиотекарској професији и ефектима креативних радионица, закључујући да оне доприносе развоју маште, мотивације, толеранције, хуманистичких вредности и стваралачих потенцијала ученика.

У завршном излагању *Путови стручног усавршавања којима се рјеђе иде*, Вања Јуриљ, председница Хрватске удруге школских књижничара и библиотекарка ОШ „Антун Михановић” из Загреба, говорила је о свом сасвим личном путу професионалног развоја, који је водио од сарајевске Катедре за општу књижевност и библиотекарство до најновијег путовања у августу ове године на конференцију IASL у Москви. Тако смо имали прилику да чујемо и најважније и најновије тенденције у светском школском библиотекарству и кратак осврт на два најзанимљивија предавања на московској конференцији: доктора психологије Јурија Јосифовича Александрова *Шта и како учимо у различитим културама* и др Роса Тода *Од информација до знања: школске библиотеке као центри сазнања, креативности и изградње*.

Знакови поред пута завршили су се срдечно и свечано, поделом уверења, а гошће из Хрватске су Друштву поклониле сат, рад Ирене Бандо, израђен у техници раку керамике. Надамо се да ће показивати боље време за школске библиотекарске у Хрватској и Србији, са више професионалних могућности за лични развој и боље опремљеним библиотекама, због оних за које библиотекарски раде и воле свој посао.

Међународна организација школског библиотекарства (The International Association of School Librarianship IASL) задала је ове јесени школским библиотекама широм света занимљиву, али чак и у преводилачком смислу захтевну тему за обележавање Међународног месеца школских библиотека. Како сви школски библиотекарски помало личе на ученике, посебно у томе да их највише „смарају“ лаки задаци, припрему октобарске прославе, супротно очекивању, обележила су срећна решења и нови, занимљиви сусрети и сарадње. Наслов теме на енглеском: *Your School Library - Mind Map Central*, са лакоћом је превела колегиница Милена Костић из УБ „Светозар Марковић“.

Бранислав Маричић, инструктор и оснивач едукативног центра Финеса, лиценцираног партнера британског Бузан центра, одмах се одазвао позиву и за сусрет са школским библиотекарима пажљиво спремао предавања: *Мапа ума као модел за успешнији рад школске библиотеке* и *Мапа ума у функцији приказа књиге*. Имали смо прилику да научимо како ради наш мозак, како лакше памтити непознате и стране речи, дефиниције, како успешно планирати и остваривати циљеве.

Атмосферу октобарског сусрета школских библиотекара употпунила је сценографија свечане сале ОШ „Јосиф Панчић“ у Београду. Испод шарених балона за успомену су се тог 17. октобра сликала 42 библиотекара из Крушевца, Алексинца, Костолца, Новог Сада, Зрењанина, Београда.

Слика 1. Пример једне мапе ума

У наставку програма представљени су пројекти *Читалићи*, *Оштроперце* и *Интернет*.

За најбољег библиотекара у 2013/14. проглашена је Маја Радоман Цветићанин.